

Kokkuvõtte komisjoni otsusest,**23. mai 2013,****Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 101 sätestatud menetluse kohta****(Juhtum AT.39595 – Continental / United / Lufthansa / Air Canada)**

(teatavaks tehtud numbri C(2013) 2836 (final) all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(2013/C 201/09)

23. mail 2013 võttis komisjon vastu otsuse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohase menetluse kohta. Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003⁽¹⁾ artiklile 30 avaldab komisjon osapoolte nimed ja otsuse põhilise sisu, arvestades ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi.

Sissejuhatus

- (1) Käesoleva otsusega muudetakse juriidiliselt siduvaks ettevõtjate Air Canada (AC), United Airlines, Inc. (UA)⁽²⁾ ja Deutsche Lufthansa AG (LH) (edaspidi koos „pooled“) võetud kohustused vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklile 9 aluslepingu artiklis 101 sätestatud menetluse raames. Käesolev otsus käsitleb poolte vahel sõlmitud lepingut (nn A++ leping) seoses tulusid jagava ühissettevõtte (nn A++ ühissettevõtte) loomisega, mis hõlmaks kõiki poolte poolt osutatavaid reisijate õhustransporditeenuseid Euroopa ja Põhja-Ameerika vahelistel liinidel.

Menetlus

- (2) 8. aprillil 2009 alustas komisjon ametlikku menetlust, et võtta vastu otsus vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 III peatükile. 10. oktoobril 2012 võttis komisjon vastu esialgse hinnangu.
- (3) 11. detsembril 2012 pakkusid pooled välja kohustused, mille abil lahendada komisjoni esialgsed kahtlused asjaomasel turul. 21. detsembril 2012 avaldati Euroopa Liidu Teatajas määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõike 4 kohane teatis, milles olid kokkuvõtlikult esitatud käesolev juhtum ja pakutud kohustused ning milles kutsuti huvitatud kolmandaid isikuid üles esitama kohustuste kohta märkusi. Pärast kolmandatelt isikutelt saadud märkusi esitasid pooled 15. mail 2013 lõplike kohustuste allkirjastatud versiooni.
- (4) 7. mail 2013 konsulteeriti konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega, kes esitas pooldava arvamuse. 8. mail 2013 esitas ärakuulamise eest vastutav ametnik oma lõpparuande.

Esialgses hinnangus esitatud kahtlused

Aluslepingu artikli 101 lõike 1 ja artikli 101 lõike 3 kohane hinnang

- (5) 10. oktoobri 2012. aasta esialgses hinnangus väljendas komisjon esmaseid kahtlusi selle üle, et pooled võisid piirata konkurentsi premium-klassi turul⁽³⁾ liinil Frankfurt – New York nii eesmärgi kui ka mõju osas nende A++ lepingu kohase koostöö kaudu.
- (6) Komisjon oli esialgsel seisukohal, et A++ lepingul on oma olemusest tulenevalt konkurentsi piirav eesmärk ja lepingu abil oli seda võimalik saavutada. See on tingitud asjaolust, et poolte koostöö A++ ühissetevõttes kõrvaldas täielikult nendevahelise konkurentsi seoses põhiparameetritega, näiteks hinna ja tootlikkusega. Selles alliansi moodustavas ja tulusid jagavas ühissetevõttes asendati partneriteks olevate lennufirmade transatlantiliste liinidega seotud isiklikud huvid ühissetevõtte ühishuvide ja -tuluga.
- (7) Komisjon oli samuti esialgsel arvamusel, et A++ lepingu raames toimuv pooltevaheline koostöö avaldab selgelt negatiivset mõju premium-klassi reisijatele Frankfurt – New York liinil, kuna poolte konkurentide vaheline konkurents ei oleks tõenäoliselt asendanud LH ja CO vahelist konkurentsi, mis valitses enne A++ ühissetevõttes toimuvat koostööd, tingituna olulistest takistustest turulepääsu ja laiendamise osas.
- (8) Seetõttu on komisjon esialgsel arvamusel, et A++ lepingu kohane pooltevaheline koostöö ei olnud kooskõlas aluslepingu artikli 101 lõikega 1 liinil Frankfurt – New York sõitvate premium-klassi reisijate osas.

⁽¹⁾ EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1.

⁽²⁾ 2010. aastal ühinesid Continental Airlines (CO) ja United Air Lines (juhtum COMP/M.5889 – United Air Lines / Continental Airlines). 31. märtsil 2013 viidi lõpule nende kahe lennuettevõtja ühinemine. CO oli selle juhtumiga seoses üks konkurentsieskirjade rikkumise uurimise osalistest kuni ühinemise lõpuleviimise kuupäevani.

⁽³⁾ Premium-klassi turg hõlmab esimese klassi, äriklassi ja paindliku turistiklassi piletiga reisijaid.

- (9) Pooled väitsid, et A++ leping lisab tõhusust nii asjaomasel marsruudil sõitvate reisijate kui ka sellega seotud eelnevatel liinidel ja jätkuliinidel sõitvate reisijate osas. Komisjon otsustas laiendada aluslepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamist käsitlevate suuniste punktis 43 esitatud turuvälise tõhususe testi. Selles laiendatud testis võib turuvälise tõhusust võtta arvesse konkurentsimoju hindamisel, kui sellest saavad kasu tarbijad, keda kõnealune koostöö kahjustab. Seetõttu ei võrrelda nimetatud hinnangus ühele kasutajaterühmale tekkinud kahju teisele kasutajaterühmale tekkinud kasuga.
- (10) Pooled peaksid laiendatud testi alusel näitama, et asjaomane liin ja sellele eelnevad ja jätkuliinid on omavahel seotud. On vaja tõendada, et asjaomasel liinil ja sellele eelnevatel ja sellega seotud liinidel sõitvatel tarbijarühmadel on märkimisväärsed ühisjooned ja nimetatud liinidel saadakse kasu mõlemal suunal. Lisaks peaksid pooled määrama kindlaks omavahel seotud eelnevatest ja jätkuliinidest saadava kasu nende tarbijatele, kes reisivad ka kõnealusel liinil. Lõpuks tuleks tõendada, et nimetatud tõhusus (nii turusisene kui ka turuvälise) vastab kõikidele teistele aluslepingu artikli 101 lõikes 3 kehtestatud tingimustele tõhususest saadava kasu, tarbijate õiglase osa, piirangute vältimatuse ja konkurentsi kõrvaldamise võimatuse kohta.
- (11) Poolte poolt laiendatud testis esitatud tõhususe hinnangu põhjal jõuti siiski arvamusele, et aluslepingu artikli 101 lõike 3 kohaselt ei olnud tõendatud tõhususe (turusisese ja turuvälise) tase tõenäoliselt piisav, et kaaluda üles aluslepingu artikli 101 lõike 1 kohastest konkurentsipiirangutest tingitud negatiivne mõju.

Esialgsed ja lõplikud kohustused

- (12) 11. detsembril 2012 pakkusid pooled välja kohustused, mille abil lahendada komisjoni esialgseid probleeme seoses premium-klassi reisijatega liinil Frankfurt – New York. Pooled pakkusid välja järgmised kohustused:

- a) teha konkurendile konkurenti valikul kättesaadavaks saabumis- ja väljumisteenindusaegade paarid Frankfurdi lennujaamas ja/või New Yorgi JFK ja Newark Liberty lennujaamas, et konkurent saaks sooritada täiendavalt kuni ühe lennu päevas (kuni kolm lendu päevas, kui praegused konkurendid peaksid lõpetama oma senised lennud kõnelusel liinil). See pakkumine sõltub terve rea tingimuste täitmisest, sealhulgas sellest, et konkurent on teinud kõik endast oleneva, et saada vajalikke teenindusaegu vastavalt üldisele teenindusaegade jagamise korrale. Pooltel ei ole vaja vabastada rohkem kui üks teenindusaja paar New Yorgi JFK lennuväljal;

- b) sõlmida konkurentidega *premium*-klassi piletihindade kombineerimise kokkulepped⁽¹⁾. Silmas peetakse konkurente, kes sooritavad vahemaandumiseta lende liinil Frankfurt – New York või on sellel liinil alustanud või lisanud uusi lende ega kasuta liini kumbagi sihtpunkti sõmlennujaamana;

- c) sõlmida spetsiaalsed tulude proportsionaalse jaotamise kokkulepped selliste lendude puhul, mille lähte- ja sihtkoht on Euroopas või Iisraelis või teiselt poolt Põhja-Ameerikas, Kariibi mere piirkonnas või Kesk-Ameerikas, tingimusel et marsruut hõlmab muu hulgas liini Frankfurt – New York (?). Seda võimalust saavad kasutada sellised konkurendid, kes on alustanud või lisanud uusi lende liinil Frankfurt – New York ega kasuta selle lennuliini kumbagi sihtpunkti sõmlennujaamana ükski ega koos lennuettevõtjate alliansi teiste liikmetega;

- d) avada oma püsikliendiprogrammid konkurendile, kes alustab lendamist kõnealusel liinil või suurendab sellel liinil lendude arvu, kui konkurendil puudub võrreldav programm ning ta ei osale ühegi osalise püsikliendiprogrammis.

- (13) Osalised nõustuvad sellega, et määratakse usaldusisik, kes jälgib kohustuste täitmist. Juhul kui uue turule siseneja ja osaliste vahel tekib kohustuste osas lahkarvamusi, nõustuvad osalised vaidluse lahendamise menetlusega, kus lõpliku otsuse langetab vahekoht.

- (14) Vastuseks turutesti kohta tehtud märkustele esitasid pooled 15. mail 2013 lõplike kohustuste allkirjastatud versiooni. Kui välja arvata mõned tehnilised kohandused ja selgitused, siis erinevad need läbi vaadatud kohustused esialgu välja pakutud kohustustest eelkõige spetsiaalse tulude jaotamise kokkuleppe reguleerimisalaga seotud kohustuse osas. Nimetatud kohustuse reguleerimisala on laiendatud viieteistkümmelt liinilt kahekümne liinini, kus pooled pakuvad teatavatel tingimustel konkurentidele juurdepääsu oma ühenduslendudele.

Välja pakutud kohustuste hindamine ja proportsionaalsus

- (15) Lõplikud kohustused on piisavad, et lahendada komisjoni poolt esialgses hinnangus esitatud esialgseid probleeme, ja

⁽¹⁾ Piletihindade kombineerimise kokkuleppe võimaldab konkurendil (või reisibürool) pakkuda *premium*-klassi reisijatele tagasisõitu. Nii on võimalik ühendada ühe poole poolt pakutud vahemaandumiseta ühe suuna lend ja nimetatud konkurenti poolt pakutud teise suuna lend.

⁽²⁾ Spetsiaalsete tulude proportsionaalse jaotamise kokkulepetega annaksid pooled huvitatud lennuettevõtjatele soodustingimustel võimaluse pakkuda ümberistumist vajavatele reisijatele poolte teenindatavaid lühilende Euroopas ja Põhja-Ameerikas (ja teatavates kindlaks määratud riikides), et sel viisil toetada nende endi asjaomaseid transatlantilisi teenuseid marsruudil Frankfurt – New York, suunates nimetatud reisijad oma transatlantilistele lendudele.

need ei ole ebaproportsionaalsed. Need kohustused muudavad lihtsamaks *premium*-klassi reisijatega seotud turulepääsu või laienemise liinil Frankfurt – New York, kuna nende abil vähendatakse turulepääsu või laienemise ees seisvaid takistusi ning tõhustatakse konkurentide poolt hetkel pakutavaid teenuseid. Nende kohustuste eesmärk on pakkuda konkurentidele paremat juurdepääsu ühendusliinidele ja võimalust sõlmida pooltega piletihindade kombineerimise kokkuleppeid ja koostöölepinguid püsikliendi-programmide kohta.

- (16) Komisjon on arvamusel, et rahaliste kohustuste ulatus on teenindusaegade osas piisav ja nõuetekohane ja seega on need kasutuselevõtmiseks piisavalt tõhusad ja atraktiivsed. See kehtib eelkõige siis, kui neid kohustusi kombineeritakse lõplike kohustuste teiste elementidega, näiteks piletihindade kombineerimise ja spetsiaalsete tulude proportsionaalse jaotamise kokkulepetega. Piletihindade kombineerimise kohustus aitab leevendada konkurentide liikumissagedusest pooltele tekkivat kahju, pakkudes neile konkurentidele võimalust pakkuda tihedamat ühendust lendude kombineerimise teel. Nii muutuvad konkurentide teenused

premium-klassi reisijatele atraktiivsemateks ning seetõttu paraneb praeguste konkurentide pikaajaline jätkusuutlikkus ja samuti on uutel konkurentidel kergem turule pääseda. Tänu spetsiaalsete tulude proportsionaalse jaotamise kokkulepetega seotud kohustusele antakse uutele turuletulijatele vajalik juurdepääs poolte ühendusliinidele soodustingimustel nimetatud lennuliini mõlemas sihtpunktis. Nii vähendatakse poolte sõlmennujaamaeelisest tingitud eelis seisundit uute turuletulijate ees ja toetatakse uute konkurentide turule tulekut.

Kokkuvõte

- (17) Käesoleva otsusega muudetakse juriidiliselt siduvateks kõnealuste ettevõtjate võetud kohustused.
- (18) Võttes arvesse poolte poolt välja pakutud lõplikke kohustusi, on komisjon seisukohal, et tal ei ole enam alust menetlust jätkata. Käesolev otsus on siduv kümne aasta jooksul alates selle otsuse vastuvõtmisest.